

Nemzeti Erdőtelepítési Program (NEtP)

TARTALOM

- 1. Erdőtelepítések 1920 – 2006. között**
- 2. Az erdőtelepítés tervezése 1991.-2006. között**
- 3. A Nemzeti Erdőtelepítési Programot megalapozó további dokumentumok**
- 4. A Nemzeti Erdőtelepítési Program céljai**
- 5. Az erdőtelepítésre alkalmas területek lehatárolásának módszertana**
 - 5.1. A Hosszú Távú Erdőtelepítési Koncepció, mint módszertani előzmény kialakulása és felülvizsgálata (1996-1999.)*
 - 5.2. A 2006-ban továbbfejlesztett módszer ismertetése*
 - 5.2.1. Környezeti érzékenység
 - 5.2.2. Szántóföldi alkalmasság
 - 5.2.3 Erdőgazdálkodásra való alkalmasság
- 6. Az erdőtelepítésre elsődlegesen alkalmas területek lehatárolása**
- 7. A Nemzeti Erdőtelepítési Program régiónkénti megalapozása összhangban az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programmal a 2007-13. közötti időszakban**

Mellékletek

1. sz. melléklet – A 2001-2010. időszakra vonatkozó erdőtelepítési előirányzat régiónkénti teljesítése 2001-től 2006-ig
2. sz. melléklet – A Hosszú Távú Erdőtelepítési Koncepció erdőtelepítésre figyelembe vehető területei megyei és régiónkénti bontásban
3. sz. melléklet – Erdőtelepítésre alkalmas területek térképi lehatárolása

1. Erdőtelepítések 1920 – 2006. között

Az I. világháborút lezáró trianoni békeszerződéssel a történelmi Magyarország területének kétharmadát, erdeinek 84 százalékát elveszítette. **A korábban mintegy 26-27%-os erdőszültség Magyarországon 11,8 %-ra csökkent**, így hazánk Európa erdőben-fában negyedik legszegényebb országává vált.

A két világháború között a gyökeresen megváltozott társadalmi-, gazdasági-, és természeti környezethez igazodóan **új erdészeti politika került kidolgozásra Kaán Károly** vezetésével.

Ennek két egyszerű, világos alapelve volt, melyek napjainkban is érvényesek:

- 1. A meglévő erdők védelme, természetességének, szerkezetének javítása.*
- 2. Új erdők telepítésével növelni az ország erdőterületét, elsősorban – humánökológiai szempontok miatt is) - a fátlan Nagy-Alföldön.*

Az új erdészeti politikai céloknak megfelelően tehát az Alföld-fásítással kezdődött meg a megfogyatkozott erdőterület növelése.

A II. világháború után az ország export-import mérlegének javítása, a devizaterhek, a súlyos importterhet jelentő fa- és fatermék-behozatal csökkentése mellett az erózió, defláció elleni védelem, a települések körüli zöldövezetek létrehozása is kiemelt feladatként fogalmazódott meg, így az ötvenes években az erdőtelepítés nagy lendületet vett, amely a rendszerváltásig többé-kevésbé azonos ütemben folytatódott.

A rendszerváltozással együtt megkezdődött privatizációs és kárpótlási folyamat során az erdőtelepítés szempontjából fontos mezőgazdasági területek jelentős része magántulajdonba került, így ezzel egyidejűleg szükség volt a kormányzati szándék megerősítésére az erdőtelepítési program folytatása mellett.

A Kormány tehát az **1991-től 2000-ig terjedő tíz éves erdőtelepítési ciklus** végrehajtása érdekében a **3224/1991.(VI. 13.)** és a **3153/1992. (IV. 16.) számú Korm. határozataiban** adta meg a szükséges rendelkezéseket. A kormányhatározatok összesen 150 ezer hektár új erdő létrehozását irányozták elő, amelyből **66 ezer hektár új erdő telepítése valósult meg.**

A nagyarányú erdőtelepítések következtében az ország erdőterülete az ezredfordulóig az 1945. évi 11,8 %-ról 19,2 %-ra emelkedett.

2001-től 2006-ig a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium és jogelődje (továbbiakban: minisztérium) 90 ezer hektár új erdő telepítését tervezte, amiből **69 213 hektár erdő telepítése valósult meg.** Ez az elképzelés 77 %-os teljesülését jelentette. Az évenkénti megvalósítás területi adatait régióként az **1. számú melléklet** tartalmazza.

Az erdőtelepítés ütemét 2004-ig alapvetően az erdőtelepítésre rendelkezésre álló nemzeti pénzügyi forrás határozta meg, azonban 2004-től a hangsúly már az uniós források igénybevételére helyeződött át, így a **Nemzeti Vidékfejlesztési Terv „Mezőgazdasági területek erdőszültségének növelése”** intézkedés keretében uniós társfinanszírozással a 2004/2005. és a 2005/2006. pénzügyi évben 21.657 ha erdőtelepítési első kivétel valósult meg.

Napjainkra jelentős állami támogatással és szakmai munkával **az ország erdőszültségét sikerült** a korábbi 11,8 %-ról **20,1 %-ra emelni**, ami összességében 750 ezer hektáros erdőterület növekedést jelent. Az ország erdőszültsége folyamatosan javul, azonban nemzetközi összehasonlításban még mindig alacsonynak mondható (EU-15: 35,1 %).

Az erdőtelepítések legnagyobb része a mezőgazdasági művelés számára kevésbé alkalmas gyenge szántókon, legelőkön létesült, így a mezőgazdaság szerkezet-átalakításában is jelentős szerepet töltött be.

2. Az erdőtelepítések tervezése 1991.-2006. között

A rendszerváltásig az erdőtelepítések átfogó, a jelenlegi területfejlesztési szempontrendszer szerinti tervezésére nem került sor, mivel a termőföldek nagy része állami tulajdonban volt, és az erdőtelepítés az ágazatirányítás rendelkezésére álló eszközökkel a mindenkori igényeknek megfelelően szabályozható volt.

Az 1991-től 2000-ig terjedő tíz éves időszakra a **Kormány 3224/1991.(VI. 13.) és 3153/1992. (IV. 16.) számú határozataiban** rendelkezett az erdőtelepítés további folytatásának szükségességéről és annak kívánatos ütemét évi 15 000 ha-ban határozta meg.

A megvalósítás azonban már nem kizárólag a kormányzati akarattól és a rendelkezésre álló költségvetési forrásoktól függött, hanem a tulajdonosok meggyőződésén, érdekeltségén is nagyon sok múlott.

Ennek köszönhetően végül is a tervezett 150 ezer ha helyett csak 66 ezer ha erdő telepítése valósult meg, amely fontos tanulságként szolgált a jövőre nézve.

A privatizációt és a kárpótlást követően átalakuló tulajdonviszonyok, valamint a mezőgazdaság szerkezet-átalakításával kapcsolatban felmerülő igények együttesen indokolták azt, hogy **az erdőtelepítés esetében az ágazat-irányítás egyik fontos új eszköze a hosszú távú tervezés** legyen, amely világos távlati célokat fogalmaz meg és azok rövidebb távú megvalósítására iránymutatást ad. Az is nyilvánvalóvá vált, hogy e hosszú távú tervek rendszeres felülvizsgálata szükséges.

A tervezés során az erdészeti szakmai elképzelések mellett először jelentek meg az egyéb agrár szakmai szempontok is, majd ezeken jóval túlmutatva a területfejlesztés és területrendezés szintetizáló hatása is érvényesült. Nagyon fontos lépés volt, hogy az uniós tagság közeledtével az uniós támogatásokban megjelenő fejlesztési irányok is figyelembe lettek véve.

Ezeket a változásokat az erdőtelepítés hosszú távú tervezésének állomásait jelentő dokumentumok jól tükrözik.

1996-ban a minisztériumban elkészült a 19 megyére lebontott adatokat tartalmazó **Hosszú Távú Erdőtelepítési Konceptió** (továbbiakban: Konceptió). Ebben már az erdészeti- és a mezőgazdasági szakmai szempontok együttes figyelembe vételére került sor.

Ugyancsak 1996-ban Brüsszelbe benyújtásra került egy erdőtelepítési program, amely az Európai Unió Mezőgazdasági Stratégiai Tanulmánya alapján, az 1995. évi Madridi Csúcsértekezlet csatlakozás előtti támogatásra irányuló felhívására a Konceptió alapján készült el. A pályázat azonban sajnálatos módon nem kapott támogatást.

A SAPARD EU előcsatlakozási agrár- és vidékfejlesztési programokban az erdőtelepítés szintén nem szerepelt a támogatandó prioritások között, így **2004-ig az erdőtelepítési program csak nemzeti forrásokból működött.**

A minisztérium 1999-ben meghatározta a 2000. évi agrárszabályozás kialakítására vonatkozó prioritásokat, amelyek alapján 1999. végéig szakmai programok készültek. Az egyik a „**Szántóból kivonásra kerülő területek hasznosítási programja**” volt, amely gyakorlatilag a Konceptióra alapozottan az erdőtelepítési lehetőségeket tartalmazta.

Ez alapján 2000-ben az ország erdősültségének és gazdasági potenciáljának növelése érdekében a minisztériumban egy 2001-től indítandó, újabb tíz évre szóló erdőtelepítési program kidolgozása kezdődött meg.

Ennek eredményeként elkészült egy 2001.-2010. évekre vonatkozó, évi 15 ezer hektár erdőtelepítési ütemet tartalmazó, a tárminisztériumok által elfogadott erdőtelepítési program, amely összesen 150 ezer hektár új erdő telepítésére vonatkozó javaslatot tartalmazott. A minisztérium ezt követően napjainkig ez alapján a dokumentum alapján kezelte az erdőtelepítéssel kapcsolatos ügyeket, illetve az ebben foglalt adatok jelentek meg hivatalos közleményekben is.

A Konceptióban és a 2001.-2010. évekre vonatkozó 10 éves programban ismételtén megállapításra került, hogy az erdőtelepítési program folytatásával az ország erdősültségét célszerű mintegy 27 %-ra növelni, ami a mezőgazdaság szerkezet-átalakítását segítené elő az ország mezőgazdasági összterületének 12,6 %-os csökkentésével.

Ennek érdekében 778 300 hektárra vonatkozó erdőtelepítési lehetőség került megfogalmazásra, amelynek meghatározó része – 684 hektár – szántóterület volt.

3. A Nemzeti Erdőtelepítési Programot megalapozó további dokumentumok

A **Nemzeti Agrárprogram** alapelvei szerint a kedvezőtlen adottságú térségek szántóterületein elengedhetetlen a földhasznosítási és termelési szerkezet átalakítása. Ennek az *erdőtelepítés* az egyik eszköze, amelyet *nemzeti léptékű beruházásnak* kell tekinteni. Ebben a dokumentumban is megjelent stratégiai célként Magyarország erdősültségének 25 - 27 %-ra történő emelése.

A 2253/1999. (X. 07.) Korm. határozattal elfogadott **Nemzeti Agrár-környezetvédelmi Program** a környezetbarát mezőgazdasági földhasználat hosszú távú megvalósítását tűzte ki célul. Két területre koncentrált, amelyek a természeti erőforrások - a talaj, víz, genetikai erőforrások, a táj - értékeinek védelme, valamint a fogyasztásra kerülő termékek minőségbiztosítása.

A Nemzeti Erdőtelepítési Program szorosan kapcsolódik az Agrár-környezetvédelmi Programhoz. A területi adottságoktól függően egyik vagy másik program számára kell prioritást biztosítani, de sok esetben az egyik a másiknak alternatívája lehet.

A 1110/2004. (X. 27.) Korm. határozattal elfogadott **Nemzeti Erdőprogram 5.3. Vidék- és területfejlesztés, erdőtelepítés, erdőszerkezet-átalakítás célprogramja** megfogalmazza, hogy az agrárátalakulás során felszabaduló területek erdősítése növeli a nemzeti erdővagyon, munkalehetőséget teremt, és folyamatos foglalkoztatást biztosít a vidék számára. Várható eredményként stratégiai távlatban több 100.000 hektár erdő telepítését jelöli meg.

4. A Nemzeti Erdőtelepítési Program céljai

A Nemzeti Erdőtelepítési Program (továbbiakban: Program) egy hosszú távú, mintegy 35-50 éves program, amelynek következetes megvalósításával az ország erdősültségének jelenleg optimálisnak tartott 27%-ra történő növelése érhető el.

A Program csak a mindenkor hatályos, az erdőről és az erdők védelméről szóló törvény hatálya alá tartozó erdők telepítésére tesz javaslatot, amelyekben a törvény szerint fenntartható erdőgazdálkodást kell folytatni. A Program így nem foglalkozik a fás szárú energia ültetvények telepítési lehetőségeivel, valamint az agrár-erdészeti rendszerek keretében telepíthető fásításokkal sem.

Ennek megfelelően a Program elsősorban a 27 %-os erdősültség, mint stratégiai cél elérése érdekében különböző szakmai szempontok alapján az erdőtelepítésre alkalmas területek lehatárolását tartalmazza, továbbá meghatározza azokat az aktuális környezetvédelmi és vidékfejlesztési célokat, amelyeket az erdőtelepítéseknek közvetlenül szolgálniuk kell.

A Program az erdőtelepítésre alkalmas területek lehatárolásával más programok és terv megvalósítását és azok erdőtelepítéssel kapcsolatos célkitűzéseinek az összehangolását is szolgálja. Így különösen:

- a **Nemzeti Erdőprogram** erdőtelepítéssel kapcsolatos célkitűzéseit pontosítja, továbbá azokhoz térbeni megjelenítést, számszerű meghatározást ad,
- az országos területfejlesztési célok megvalósítását szolgáló **Országos Területrendezési Terv** erdőtelepítéssel kapcsolatos munkarészeit alapozza meg,
- a 2007-2013. közötti, az **Új Magyarország Vidékfejlesztési Programban** megjelenő vidékfejlesztési célok erdőtelepítéssel kapcsolatos támogatásainak odaítéléséhez bírálati szempontot ad a területi lehatárolással, így az erdőtelepítések megvalósításához a szükséges területi orientációt adja meg.

A **Nemzeti Erdőprogramban** megfogalmazottak kiegészítésével az erdőtelepítéseknek napjainkban elsősorban az alábbi globális, európai és nemzeti elvárásoknak kell megfelelniük:

- Az **éghajlatváltozás hatásainak mérsékléséhez** az erdőtelepítések a kiegyenlítettebb vízgazdálkodás, a kedvezőbb mikro- és mezoklimatikus viszonyok biztosításával, az erdőtalaj és a faállomány szénmegkötésével és raktározásával járulnak hozzá.
- A **biológiai sokféleség növelése** érdekében törekedni kell a termőhelynek megfelelő őshonos fajokból álló természetközeli erdők létrehozására.
- Az **erdők közjóléti, nem anyagi jellegű szolgáltatásai** iránt a társadalom igénye egyre nő, így e szolgáltatások területi és minőségi bővítése szükséges.
- A **fa és a fa alapú, mint megújuló, környezetbarát termékek** iránti növekvő keresletet ki kell elégíteni, mivel az a gazdaság élénkítését, a munkahelyteremtést és a klímaváltozás hatásainak csökkentését is szolgálja.
- Az EU minden tagállamától elvárja a **megújuló energiaforrások** fokozott felhasználását, amelynek meg kell felelnie Magyarországon is.
- Annak érdekében, hogy ezeket a szolgáltatásokat, célokat az új erdők hosszú távon képesek legyenek biztosítani, teljesíteni, az erdőtelepítések kivitelezése során a megváltozott **termőhelyi adottságoknak megfelelő fafajokat kell választani.**
- Az erdőtelepítési tervek készítésénél a **tájvédelem** érdekében nagy hangsúlyt kell fektetni az erdészeti tájak szerint eltérő adottságokra, tájhasználati szokásokra.

- Az erdők **talajvédelmi funkciójának** az agrárövezetekben kiemelkedő jelentősége van, ahol növelni kell a védelmi célt szolgáló erdősávok, fasorok, ligetek területét.
- A **levegő tisztaságának és a települések védelme** érdekében fontos a települések és ipari-, közlekedési létesítmények melletti erdőtelepítések kivitelezése.

Klímavédelem

A felsorolt elvárások közül globális szinten ki kell emelni az erdőknek, **az erdőterület növekedésének a klímaváltozás ütemének mérséklésére gyakorolt jótékony hatását**. Az erdő az egyetlen szárazföldi ökoszisztéma, mely jelentős mennyiségű széndioxidot képes tartósan kivonni a légkörből, lassítva ezzel a légköri széndioxid koncentrációjának az emberi tevékenység következtében kialakult, aggasztó mértékű emelkedését. A hazai erdők területe és élőfa készlete folyamatosan gyarapszik, erdeink a fakészlet növekedésének köszönhetően évente több mint 3 millió tonna széndioxidot vonnak ki tartósan a légkörből. Meg kell említeni, hogy a fában tárolt szénnek több mint kétszerese van megkötve a talajban és a fa föld alatti részeiben, ebből adódik, hogy az 1990-2006. közt megvalósított erdőtelepítések 2012-re már évente közel 1 millió tonna széndioxidot vonnak ki a légkörből.

Az évente kitermelt 7-7,5 millió köbméter faanyag több mint fele energetikai célú felhasználásra kerül. Jelenleg, és várhatóan a jövőben is a faanyag lesz hazánkban a legjelentősebb megújítható, gazdaságosan felhasználható energiaforrás.

Klímavédelmi szempontból egyre nagyobb jelentősége van a kis energia befektetést igénylő, megújítható nyersanyagokból előállítható termékeknek, melyek közt a fa kiemelt szerepet tölt be.

A fatermékek felhasználásának növekedése a beépített faanyagban tárolt szénnek köszönhetően további, tartós széndioxid lekötést eredményez.

A Programban felvázolt erdőtelepítések tovább bővítik a fa, mint megújítható alapanyag és energiaforrás bázisát, ezzel közvetlenül is hozzájárulnak a Kiotói Egyezmény és az EU klíma és energia politikájának keretében tett és tervezett vállalások nemzeti szintű teljesítéséhez.

Területrendezés

A Program ezen túl alapvetően az országos területfejlesztési célok megvalósítását kell, hogy szolgálja, így azokkal összhangban az országos területrendezés egyik fontos eszköze.

Az **Országos Területrendezési Tervről** szóló 2003. évi XXVI. törvény célja az, hogy meghatározza az ország egyes térségei terület-felhasználásának kereteit, a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve az erőforrások védelmére. A Program legfontosabb végeredményeit rögzítő táblázatokat és a térképi lehatárolásokat tehát az Országos Területrendezési Tervbe indokolt beépíteni. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy az Országos Területrendezési Terv 5 éves kötelező felülvizsgálata során a Programot az aktuális területfejlesztési célokkal folyamatosan össze kell hangolni.

A Program szerinti, erdőtelepítésre alkalmas területek az Országos Területrendezési Tervben az Ország Szerkezeti Tervében az erdőgazdálkodási térség, valamint az „Erdőtelepítésre, fásításra alkalmas terület” országos, kiemelt térségi és megyei övezetek lehatárolásánál jelennek meg.

A területfejlesztési célok megvalósításának az Országos Területrendezési Terven kívüli másik fontos eszköze a támogatási rendszer hatékony működtetése. A 2007-től kezdődő új uniós költségvetési ciklusban (2007-2013) az 1698/2005/EK rendelettel létrehozott Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapra épülő **Új Magyarország Vidékfejlesztési Programban** (ÚMVP) az erdőtelepítés a korábbiakhoz hasonló kiemelt jelentőséggel szerepel, és ennek megfelelő pénzügyi támogatást kap a jövőben is.

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program erdőtelepítési támogatásairól történő döntés során előnyt élveznek a Nemzeti Erdőtelepítési Program alapján lehatárolt területek, illetve azok, ahol a létrehozandó erdők a fentiekben meghatározott Program-célok közül a talajvédelem, a biológiai sokféleség növelése, a közjóléti szolgáltatások biztosítása, a tájvédelem, vagy a levegő tisztaságának és a települések védelme érdekében kiemelkedő jelentőséggel bírnak.

A Program megalkotásának és következetes végrehajtásának feltétele a program alapját képező terület-lehatárolás. Ennek érdekében szükséges egy ellenőrizhető, az erdőtelepítést befolyásoló tényezők mind teljesebb körét figyelembe vevő szakmai módszertan kidolgozása és a Program rendszeres felülvizsgálata.

A terület-lehatárolás módszertanát az előzmények és a rendelkezésre álló adatbázisok figyelembe vételével az Állami Erdészeti Szolgálat és a SZIE Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet Kht. dolgozta ki.

5. Az erdőtelepítésre alkalmas területek lehatárolásának módszertana

5.1. A Hosszú Távú Erdőtelepítési Koncepció, mint módszertani előzmény kialakulása és felülvizsgálata (1996-1999.)

A Hosszú Távú Erdőtelepítési Koncepció 1996. évi elkészítése, majd 1999-ben elvégzett felülvizsgálata során az volt a feladat, hogy az agrár- és az erdész szakemberek által eltérő módszerekkel korábban elkészített terület lehatárolások összehangolásra kerüljenek és az országos léptékű fejlesztési programok, kutatási eredmények alkalmazása során nyert adatok, tapasztalatok, amelyek hatással lehettek az erdőtelepítési programra, beépítésre kerüljenek.

Mezőgazdasági javaslat

A térségi terület-felhasználás rendszerének alapelve, hogy a földet mindenütt arra és olyan intenzitással kell használni, amire adott helyen az a legalkalmasabb. A mezőgazdasági területeken ezért olyan **földhasználati zónarendszert** alakítottak ki, amely az ország földterületét az agrártermelési potenciál és a környezeti érzékenység figyelembe vételével kategóriákba sorolja. Az így kialakuló zónákban meghatározásra kerültek az agrár- és vidékfejlesztési prioritások és a művelési ágak szerint várható megoszlás.

A földhasználati zónarendszer az agráralkalmassági szempontból legrosszabbnak ítélt területeket vette számításba az erdősítés potenciális területeiként.

Erdészeti javaslat

Az erdőtelepítésre figyelembe vehető területek mennyiségének meghatározására kétféle módszer született, amelyek azonban értelemszerűen szintén az erdő szempontjából fontos termőhelyi adottságokat megjelenítő mezőgazdasági adatbázisokat vették figyelembe.

A **mezőgazdasági földminősítés** alapján végzett számítás a földkönyvekből kigyűjtött 6-8. minőségi osztályú szántók és a 4. minőségi osztálynál rosszabb legelők szakmai megfontolások alapján meghatározott részét összegezve adta meg az erdősítésre figyelembe vehető területeket megyei bontásban.

A **talajminőség alapján** elvégzett számítás földrajzi kistéjanként választotta ki azokat a genetikai talajtípusokat, amelyek szántóföldi művelés számára nem, vagy csak korlátozott mértékben alkalmasak és ezek meghatározott százalékos arányát vette figyelembe az erdőtelepítési lehetőségek meghatározásához, kiegészítve a rossz talajokon lévő gyepek egy részével.

A két módszer átlagát számolva megyénként készült el az erdőtelepítésre figyelembe vehető területek mennyiségi koncepciója.

Az erdészeti javaslatot a mezőgazdasági földhasznosítási zónarendszer alapján levezetett javaslattal összehasonlítva az összterületben nincs lényeges különbség, de annál nagyobb eltérés volt a területei elhelyezkedés és ebből fakadóan az előirányzott művelési ágváltoztatásokat illetően.

Mindkét módszer közös megállapítása volt azonban, hogy a gyenge termőképességű, kedvezőtlen termőhelyi adottságú szántók alternatív hasznosítási lehetőségei az erdőtelepítés és a gyepesítés, illetve az, hogy a legrosszabb minőségű mezőgazdasági területek egy része erdőtelepítésre nem is alkalmas (pl. a szikek), másik része erdészeti hasznosítással a földtulajdonos számára ráfizetéses.

E területeken az erdősítés csak abban az esetben indokolt, ha elsődlegesen közérdekű védelmi célokat (talajvédelem, vízmosáskötés, stb.) szolgál.

A mezőgazdasági- és az erdészeti javaslat összevetését követően **elkészült az erdőtelepítésre figyelembe vehető területek digitalizált térkép.**

Az **Állami Erdészeti Szolgálat** 1999-ben elvégezte a megyei erdőtelepítési lehetőségek részletes felmérését, majd az erről készült jelentések felhasználásával az Hosszú Távú Erdőtelepítési Koncepció módosítását és az új irányelvek összeállítását. Az 1999. évi felülvizsgálat során nyert adatokat megyei és régiónkénti bontásban a **2. sz. melléklet** tartalmazza.

5.2. A 2006-ban továbbfejlesztett módszer ismertetése

Az erdőtelepítésre, fásításra alkalmas területek lehatárolása az Állami Erdészeti Szolgálat (ÁESZ) és a SZIE Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet Kht. közös munkája alapján készült el. E két intézmény, illetve jogelődjük együttműködött már a Hosszú Távú Erdőtelepítési Koncepció kidolgozásában is.

A munka során az **”Agráralkalmassági-környezetérzékenységi elemzés” (KTI-Kht, 2004)** valamint az **„Az EU 2080/92 rendeletének megfelelő hazai erdőtelepítési program bevezetésének hatásvizsgálata” (ÁESZ, 1999)** című szakmai anyagokban foglaltak is beépítésre kerültek.

A területek lehatárolásához 3 fő tényezőt (**környezeti érzékenység, szántóföldi alkalmasság, erdőgazdálkodásra való alkalmasság**) vettek figyelembe, és területegységenként meghatározták a tényezők dominanciáját, majd az egyes tényezők kombinációjából 10 ökotípust alakítottak ki.

5.2.1. Környezeti érzékenység

A *környezeti érzékenység* értékelése során az alábbi területlehatárolásokhoz rendelkezésre álló adatbázisok figyelembe vételére került sor:

- Belvízzel veszélyeztetett területek,
- Eróziós területek,
- Felszíni alatti vízvédelmi területek,
- Magyarország természetvédelmi oltalom alatt álló területei,
- Natura 2000 hálózat,
- Érzékeny Természeti Területek.

Erdőtelepítésre nem vehetők igénybe a gyepes élőhelyű védett természeti területek, valamint a szikések zöme, amely azonban legtöbbször alkalmatlan is erre a célra. Természetvédelmi védettséget élvező területeken az erdőtelepítés csak akkor javasolható, ha nem sért természetvédelmi érdeket és a telepítés során őshonos fafajok alkalmazásával természetesen erdőt lehet létrehozni.

5.2.2. Szántóföldi alkalmasság

A *szántóföldi alkalmasság* vizsgálata az MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet bevonásával történt. Kiemelten fontos szempont, hogy erdőtelepítésre nem vehetők igénybe a kiváló szántóföldi alkalmasságú területek, mivel azok hazánkban az erdőhöz hasonlóan kiemelkedő stratégiai jelentőséggel bírnak.

Kivételt képezhet az az eset, amikor az erdő gazdasági és környezetvédelmi teljesítőképesség szempontjából egyaránt kiemelkedő teljesítményt mutat, azonban ezek megítélése eseti jelleggel történik és nem éri el a jelenlegi tervezési egységek nagyságát.

5.2.3 Erdőgazdálkodásra való alkalmasság

Az *erdőgazdálkodásra való alkalmasságot* két fő szempont határozza meg:

1. a vizsgált terület potenciális **gazdasági teljesítő képessége** és
2. az **erdő iránti környezeti igény**, azaz a leendő erdőnek a terület környezeti állapotára gyakorolt várható kedvező hatása. Értéke annál nagyobb, minél nagyobb lesz a terület környezeti veszélyeztetettsége (erózió, defláció, aszályosság, stb.) és minél nagyobb az új erdő várható környezetjavító (talajvédelmi és víztisztító, vízgazdálkodást szabályozó, stb.) hatásai iránti társadalmi igény.

A két tényező, a gazdasági teljesítő képesség és az erdő iránti környezeti igény több paraméter pontszámos értékeléséből áll össze, intervallumuk 0-12 pontig terjed, azaz 0-24 pontig terjedhet az erdőgazdálkodásra való alkalmasság pontozása. A vizsgálatból kizárásra kerültek a következő területek: a mesterséges felszín kategóriái, az ültetvények, a tanyák, a természetes gyepesek, a meglévő erdők, a szikések, a vizenyős területek, a vizek, a valamilyen szintű természetvédelmi oltalom alatt álló területek.

A **gazdasági teljesítő képesség** legfőbb meghatározója a **termőhely**, amelynek jellemzői alapján eldönthető, hogy a terület alkalmas-e erdőtelepítésre és ha igen, azon milyen

gazdasági produktum várható. Az erdészeti talajértékelés elsősorban az **agrotopográfiai adatbázis** paraméterei alapján lett kidolgozva.

A gazdasági teljesítő képességet tehát a következő termőhelyi tényezők befolyásolják.

- A talaj genetikus típusai (Agrotopográfiai adatbázis, 0-4 pont),
- A talaj vízgazdálkodási tulajdonságai (Agrotopográfiai adatbázis, 0-3 pont),
- A talaj kémhatása és mészállapota (Agrotopográfiai adatbázis, 0-2 pont),
- Erdészeti klímazónák az alkalmasság szerint pontozva (0-3 pont)

Az **erdő iránti környezeti igényt** a következő tényezők befolyásolják.

- A talaj fizikai félesége (Agrotopográfiai adatbázis, 0-2 pont),
- Lejtőkategória (0- 4 pont),
- Felszín alatti vízvédelmi területek (0-3 pont) ,
- Erdészeti klímazónák a környezeti igény szerint pontozva (0-3 pont).

A két tényezőt összegezve az elvi 0-24-ig terjedő skálán a gyakorlatban a vizsgált területek esetében 0-17 pontszámok adódtak.

6. Az erdőtelepítésre elsődlegesen alkalmas területek lehatárolása

Az Országos Területrendezési Terv erdőtelepítéssel kapcsolatos munkarészeinek megalapozása

A környezeti érzékenység, a szántóföldi alkalmasság, és az erdőgazdálkodásra való alkalmasság értékeléseinek kombinációjából 10 féle földhasználati típus - ún. ökotípus - lett meghatározva, amelyek azonos környezeti változókkal jellemezhető területek.

A földhasználati típusok az 1. számú táblázatban kerültek feltüntetésre. A táblázatban 11. és 12. sorszám alatt az erdőtelepítés szempontjából alkalmatlan területek szerepelnek, amelyek a meglévő erdőterületek és a már ismertetett szempontok szerint „kizárt” területek.

1. számú táblázat: Földhasználati típusok területi megoszlása

Sor-szám	Földhasználati típus (ökotípus)	Terület (ha)	Terület (%)
1.	<i>Jó illetve kiváló termőképességű agrárterületek:</i> kiváló termőhelyi adottsággal rendelkező területek	1160769	12,50
2.	<i>Gyenge illetve közepes termőképességű agrárterületek :</i> a szántóföldi alkalmassági dominancia erősebb az erdőtelepítési dominanciánál, a terület gyenge vagy közepes termőképességű	767245	8,26
3.	<i>Környezetileg érzékeny agrárterületek:</i> jó, illetve kiváló termőképességű területek magas környezetérzékenységi meghatározottsággal, amit a földhasználat során mindenképpen figyelembe kell venni	845	0,01
4.	<i>Erdőtelepítésre javasolt területek:</i> azok a jó és kiváló erdészeti alkalmasságú, valamint jelentős környezeti szükségességet mutató területek tartoznak ide, amelyek erdőalkalmassági dominanciája magasabb, mint az agráralkalmassági dominancia, és környezeti érzékenység sem magas.	682265	7,34

Sorszám	Földhasználati típus (ökotípus)	Terület (ha)	Terület (%)
5.	<i>Védelmi célú erdőtelepítésre figyelembe vehető területek:</i> Csekély agráralkalmassággal és környezeti érzékenységgel rendelkező területek, ahol az erdőtelepítés védelmi célból indokolt lehet.	517133	5,57
6.	<i>Erdőtelepítésre figyelembe vehető, környezetileg érzékeny területek:</i> jó és kiváló erdészeti alkalmasságú, de környezetileg jelentősen érzékeny területek tartoznak ide. Erdőtelepítésre csak akkor vehetők figyelembe, ha az természetvédelmi érdekeket nem sért. Kis kiterjedésű, mozaikszerű elhelyezkedésű területek tartoznak ide a védett területek pufferzónáiban.	1062	0,01
7.	<i>Jó illetve kiváló agrártermelési adottságú, vagy erdőtelepítésre javasolt területek:</i> a területnek az erdőtelepítési és a szántóföldi növénytermesztési alkalmassági dominanciája egyaránt jellemző, mindkét meghatározottsághoz kiváló adottságok tartoznak	72224	0,78
8.	<i>Gyenge illetve közepes agrártermelési adottságú, vagy védelmi célú erdőtelepítésre javasolt területek:</i> mind az erdőtelepítési alkalmasság, mind a szántóföldi alkalmasság közepes	2128953	22,92
9.	<i>Környezetileg érzékeny, jó agrártermelési adottságú, vagy erdőtelepítésre javasolt területek:</i> mind erdőtelepítésre indokolt terület, mind a szántóföldi növénytermesztésre alkalmas terület magas környezetérzékenységi meghatározottsággal, amit a földhasználat során mindenképpen figyelembe kell venni	3	0,00
10.	<i>Gyenge agrártermelési és erdőtelepítési alkalmasságú, környezetileg érzékeny területek:</i> a környezeti érzékenység dominál, vagy közepes és gyenge adottságok esetén ugyanakkora súllyal határozza meg a területet	1294597	13,94
11.*	<i>Jelenlegi erdőterületek</i>	1836100	19,77
12.*	<i>Kizárt területek:</i> minden vizsgálati szempontból kizárt terület, többnyire települések, beépített területek, vagy ültetvények	828208	8,92
	Összesen	9289404	100,00

Az 1.-10. földhasználati típusok közül a 4. és a 6. sorszámúak az erdőtelepítés szempontjából kiemelkedő jelentőséggel bírnak, mivel azokon az erdő többcélú funkcióit kiegyenlítően lehet biztosítani.

4. Erdőtelepítésre javasolt területek

Azok a jó és kiváló erdészeti alkalmasságú, valamint jelentős környezeti szükségességet mutató területek tartoznak ide, amelyek erdőalkalmassági dominanciája magasabb, mint az agráralkalmassági dominancia, és a környezeti érzékenység sem magas.

6. Erdőtelepítésre figyelembe vehető, környezetileg érzékeny területek

Azok a jó és kiváló erdészeti alkalmasságú, de környezetileg jelentősen érzékeny területek tartoznak ide, amelyek erdőtelepítésre csak akkor vehetők figyelembe, ha az természetvédelmi érdekeket nem sért. Kis kiterjedésű, mozaikszerű elhelyezkedésű területek tartoznak ide.

Az 5. sorszámú, „Védelmi célú erdőtelepítésre figyelembe vehető területek” földhasználati típusba tartozó területek agrár- illetve erdőalkalmassága egyaránt alacsony, azokon erdőtelepítés elsősorban környezetvédelmi és egyéb védelmi célokból lehet indokolt. Tekintettel arra, hogy ezeken az aktuális védelmi igények kielégítése az elsődleges cél és e védelmi igények rendkívül sokfélék, minden esetben speciálisak, konkrét tevékenységek

végzéséhez kapcsolódnak, e területek általános stratégiai erdőtelepítési lehetőségként nem lettek figyelembe véve.

Az „Erdőtelepítésre javasolt területek”-nek egyértelműen meghatározó jelentősége van, mivel azok jó és kiváló erdészeti alkalmasságuk mellett a környezeti érzékenység alacsony volta miatt kifejezetten alkalmasak a beerdősítésre. A környezetileg érzékeny területek azért lettek számításba véve, mivel ez az érzékenység egyúttal azt is jelenti, hogy ha természetvédelmi szempontból lehetséges azokon a erdőtelepítés, a biológiai sokféleségre gyakorolt hatásuk nagyon jelentős.

Területi mérleg

A terület meghatározottsága	Terület (ha)	Terület (%)
Meglévő erdő	1 867 300	20,10
Tervezett erdők (4., 6. ökotípus)	683 327	7,35
Meglévő erdő + tervezett erdő (4., 6. ökotípus)	2 519 427	27,45

Az erdőtelepítésre elsősorban alkalmas területnek tehát összesen 683 327 ha lett kijelölve, amelyeken az erdőtelepítés megvalósulásával az ország 27,45 %-os erdősültsége érhető el.

Az erdőtelepítésre elsősorban alkalmas területek régiónkénti megoszlását a 2. számú táblázat szemlélteti.

2. számú táblázat: Erdőtelepítésre alkalmas területek régiónkénti megoszlása

Régiók	2007. január 01.-i állapot		2007. január 01-től tervezett erdőtelepítések	NETP megvalósulását követően kialakuló távlati erdősültség	
	Erdőterület (ha)	Erdősültség (%)	4. és 6. ökotípus területei (ha)	Erdőterület (ha)	Erdősültség (%)
	1		2	3 (1+2)	
I. Közép-Magyarország	166 714	24,1	51 223	217 937	31,5
II. Közép-Dunántúl	246 760	22,2	72 558	319 318	28,7
III. Nyugat-Dunántúl	289 090	25,5	77 351	366 441	32,4
IV. Dél-Dunántúl	346 852	24,5	112 622	459 474	32,5
V. Észak-Magyarország	382 562	28,5	154 388	536 950	40,0
VI. Észak-Alföld	210 514	11,8	88 861	299 375	16,8
VII. Dél-Alföld	224 808	12,3	126 324	351 132	19,2
Összesen	1 867 300	20,1	683 327	2 550 627	27,4

Az erdőtelepítésre alkalmas területek területi elhelyezkedését a **3. számú melléklet** tartalmazza, amely terület-lehatárolás elsősorban az Országos Területrendezési Tervben az Ország Szerkezeti Tervében az **erdőgazdálkodási térség**, illetve az **„Erdőtelepítésre, fásításra alkalmas területek” övezet** megjelenítését alapozza meg.

Az *erdőgazdálkodási térség* a meglévő erdőterületek és az erdőtelepítésre alkalmas területeket tartalmazza, míg az *„Erdőtelepítésre, fásításra alkalmas területek” övezet* értelemszerűen csak az utóbbiakat.

A jó termőhelyi adottságok miatt erdőtelepítésre javasolt területek elsősorban a Nyugat-Dunántúl térségében vannak, azonban az erdősítés területi súlypontját továbbra is az Alföld és Észak-Magyarország térségeire kell helyezni, mivel az új erdők itt hatnak a legkedvezőbben a környezeti állapot javulására, valamint az erdőtelepítéseknek itt van kiemelt szerepe a foglalkoztatásban és a munkahelyteremtésben

A Nemzeti Erdőtelepítési Programban foglaltak regionális, megyei, térségi szintű lebontásában a kistérségi területfejlesztési-, a településrendezési- és az erdőfejlesztési terveknek kiemelt szerepük lesz, így nagyon fontos azok tartalmának összehangolása.

7. A Nemzeti Erdőtelepítési Program régiónkénti megalapozása összhangban az Új Magyarország Vidékfejlesztési Programmal a 2007-13. közötti időszakban

Az erdősítendő terület helyét, nagyságát végső soron a földtulajdonosok szándéka, akarata, jelöli ki, így a program sikeres megvalósítása érdekében ezt kell az államnak különböző, leginkább támogatási eszközökkel úgy befolyásolni, hogy a közérdek érvényesülését hatékonyan segítse elő.

Az *Új Magyarország Vidékfejlesztési Program* a 2007-2013. közötti időszakában 69 000 hektár új erdő telepítését irányozza elő, amely az elfogadott ÚMVP-ben erdőtelepítésre elkülönített forráskeret függvényében valósulhat meg. Ennek éves ütemezése az alábbiak szerint lett tervezve:

Év	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Összesen
Erdőtelepítési első kivitel hektárban	15.000	13.000	11.000	9.000	8.000	7.000	6.000	69.000

A régiónkénti lebontást a 3. számú táblázat tartalmazza.

3. számú táblázat: a 2007-2013. közötti időszakban tervezett erdőtelepítések régiónkénti lebontásáról

Régiók	NEtP szerint erdőtelepítésre tervezett területek (ha)			ÚMVP (2007-2013) időszakában erdőtelepítésre tervezett terület
	4.* ökotípus	6.** ökotípus	Összesen	
	hektár			
I. Közép-Magyarország	51167	56	51223	4876
II. Közép-Dunántúl	72379	179	72558	7314
III. Nyugat-Dunántúl	77221	130	77351	7314
IV. Dél-Dunántúl	112466	156	112622	11216
V. Észak-Magyarország	153847	541	154388	8290
VI. Észak-Alföld	88861	--	88861	17311
VII. Dél-Alföld	126324	--	126324	12678
Összesen	682265	1062	683327	69000

Az Állami Erdészeti Szolgálat és a Környezet- és Tájgazdálkodási Tervező Iroda Kft. által készített Magyarország ökotípusos földhasználati vizsgálata „Agráralkalmassági-környezetérzékenységi elemzés Magyarország területére” 2006. című tanulmány alapján készített Nemzeti Erdőtelepítési Program alapján

* 4. ökotípus – Erdőtelepítésre javasolt területek: azok a jó és kiváló erdőgazdasági alkalmasságú, valamint jelentős környezeti szükségességet mutató területek tartoznak ide, amelyek erdőalkalmassági dominanciája magasabb, mint az agráralkalmassági dominancia, és a környezeti érzékenység sem magas.

** 6. ökotípus – Erdőtelepítésre figyelembe vehető, környezetileg érzékeny területek: jó és kiváló erdőszeti alkalmasságú, de környezetileg jelentősen érzékeny területek tartoznak ide. Erdőtelepítésre csak akkor vehetők figyelembe, ha az természetvédelmi

érdekeket nem sért. Kis kiterjedésű, mozaikszerű elhelyezkedésű területek tartoznak ide a védett területek pufferzónáiban.

I. A Közép-Magyarországi régió erdőtelepítési programjavaslata

A régió jellemzői

A régió területe 6.919 km², Pest megyét és Budapest fővárost foglalja magába. Összlakossága 2006. évben 2,856 millió (ebből Budapest lakóinak száma 1,698 millió fő). Erdőterülete 166.714 ha kiterjedésű, erdősültsége átlagosan 24,1%.

Az erdők kiemelt jelentőségűek a fővárosi lakosság rekreációs igényeinek kielégítésében és a környezetvédelemben.

Erdőtelepítési programjavaslat

A régió területének 49,4 %-a mezőgazdasági célra hasznosított, az erdővel borított terület részaránya 24,1 %. A régió erdősültsége az országos átlag felett van, de földhasznosítási és környezetvédelmi szempontok indokolják az erdőterület növelését.

A 2007-2013. években a régióban **4.876** erdőtelepítés támogatása tervezhető.

Az erdőtelepítések tervezett funkciói

A megvalósításra javasolt erdők többségét az elsődlegesen gazdasági rendeltetésű erdők közé célszerű sorolni, de a közcélok érvényesítésének is fontos szerepe van. A Duna-Ipoly Nemzeti Park területén az erdőtelepítést a természetvédelmi igények befolyásolják, míg a főváros zöldövezetében a településvédelmi és közjóléti funkciójú erdők létesítése az elsődleges.

II. A Közép-Dunántúli régió erdőtelepítési programjavaslata

A régió jellemzői

A régió területe 11.263 km², Fejér, Komárom-Esztergom és Veszprém megyét foglalja magába. Összlakossága 2006. évben 1,108 millió fő. Erdőterülete 246.760 ha, erdősültsége átlagosan 22,2 %.

Az erdők többsége a hegy- és dombvidékeken helyezkedik el. Az iparvidékek környezetében kiemelt jelentőségű az erdők védelmi funkciója.

Erdőtelepítési programjavaslat

A régió területének 56,9 %-át a mezőgazdaság hasznosítja, az erdővel borított terület részaránya 22,2 %.

A régió erdősültsége az országos átlag felett van ugyan, de földhasznosítási és környezetvédelmi szempontok egyaránt indokolják az erdőterület növelését.

A 2007-2013. években a régióban összesen **7.314** erdőtelepítés támogatása tervezhető.

Az erdőtelepítések tervezett funkciói

A megvalósításra javasolt erdők többségét az elsődlegesen gazdasági rendeltetésű erdők közé célszerű sorolni, de a közcélok érvényesítésének is fontos szerepe lehet az iparterületek környezetében, az erózióveszélyes helyeken, a Balaton és a Velencei tó vízgyűjtőjében, továbbá a mezőgazdasági térségekben, ahol a védelmi rendeltetést kell előtérbe helyezni.

III. A Nyugat-Dunántúli régió erdőtelepítési programjavaslata

A régió jellemzői

A régió területe 11.182 km², Győr-Moson-Sopron, Vas és Zala megyét foglalja magába. Összlakossága 2006. évben 1,0 millió fő. Erdőterülete 289.090 ha, erdősültsége átlagosan 25,5 %.

Az erdők gazdasági szerepe jelentős e régióban. Különösen Zala megye erdőgazdálkodásának jövedelmezősége kiemelkedő.

Erdőtelepítési programjavaslat

A régió területének 55,1 %-át a mezőgazdaság hasznosítja, az erdővel borított terület részaránya 25,5 %.

A régió erdősültsége az országos átlag felett van, de földhasznosítási és környezetvédelmi szempontok egyaránt indokolják az erdőterület növelését.

A 2007-2013. években a régióban összesen **7.314** erdőtelepítés támogatása tervezhető.

Az erdőtelepítések tervezett funkciói

A megvalósításra javasolt erdők többségét az elsődlegesen gazdasági rendeltetésű erdők közé célszerű sorolni, de a közcélok érvényesítésének, a szél elleni védelemnek és a talajvédelemnek is fontos szerepe lehet. Az Őrségi és a Fertő-Hanság Nemzeti Park térségében a természetvédelmi rendeltetést előtérbe kell helyezni.

IV. A Dél-Dunántúli régió erdőtelepítési programjavaslata

A régió jellemzői

A régió területe 14.227 km², Baranya, Somogy és Tolna megyét foglalja magába. Összlakossága 2006. évben 970 ezer fő. Erdőterülete 346.852 ha, erdősültsége átlagosan 24,5 %.

A régiót jelentős erdősültség jellemzi, az erdőgazdálkodásnak meghatározó gazdasági szerepe van.

Erdőtelepítési programjavaslat

A régió területének 56,2 %-át a mezőgazdaság hasznosítja, az erdővel borított terület részaránya 24,5 %.

A régió erdősültsége az országos átlag felett van, de további lehetőséget nyújt az erdőterület növelésére.

A 2007-2013. években a régióban összesen **11.216** erdőtelepítés támogatása tervezhető.

Az erdőtelepítések tervezett funkciói

A megvalósításra javasolt erdők többségét az elsődlegesen gazdasági rendeltetésű erdők közé célszerű sorolni, de a közcélok érvényesítése, a szél elleni védelem és a talajvédelem is fontos lehet. A Duna-Dráva Nemzeti Park területén a természetvédelmi rendeltetést előtérbe kell helyezni.

V. Az Észak-Magyarországi régió erdőtelepítési programjavaslata

A régió jellemzői

A régió területe 13.429 km², Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád megyét foglalja magába. Összlakossága 2006. évben 1,261 millió fő. Erdőterülete 382.562 ha, erdősültsége átlagosan 28,5 %.

A régió erdősültsége az országos átlagot meghaladja. A gazdasági funkció mellett jelentős az erdők környezet- és természetvédelmi, valamint üdülési funkciója.

Erdőtelepítési programjavaslat

A régió területének 54,8 %-át a mezőgazdaság hasznosítja, az erdővel borított terület részaránya 28,5 %. A mezőgazdasági földek minősége változatos képet mutat, elsősorban a domborzati tényezők befolyásolják a termőképességet.

A régió kiemelkedő erdősültsége ellenére, további lehetőségek vannak az erdőterület növelésére.

A 2007-2013. években a régióban összesen **8.290** erdőtelepítés támogatása tervezhető.

Az erdőtelepítések tervezett funkciói

A megvalósításra javasolt erdők többségét az elsődlegesen gazdasági rendeltetésű erdők közé célszerű sorolni, de sok helyen a közcélok érvényesítése, a talaj- és tájképvédelem (például a külszíni bánya rekultivációjánál), valamint az ár- és belvízvédelem is fontos szerepet kap.

VI. Az Észak-Alföldi régió erdőtelepítési programjavaslata

A régió jellemzői

A régió területe 17.754 km², Hajdú-Bihar, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyét foglalja magába. Összlakossága 2006. évben 1,533 millió fő. Erdőterülete 210.514 ha, erdősültsége átlagosan 11,8 %.

Az ország legkevésbé erdősült régiója, ahol az erdők védelmi funkciói kiemelt jelentőségűek. Az erdőgazdálkodás bővítése fontos térségfejlesztési tényező lehet.

Erdőtelepítési programjavaslat

A régió területének 71,3 %-át a mezőgazdaság hasznosítja, az erdővel borított terület részaránya 11,8 %, elsősorban Jász-Nagykun-Szolnok megyében alacsony. A mezőgazdasági területek földminősége változatos képet mutat, az Alföldön a mikrodomborzatnak igen jelentős termőhelyet befolyásoló hatása van.

A régió erdősültsége jóval az országos átlag alatt van, így új erdők létrehozása fontos környezetvédelmi, illetve tájkép- és talajvédelmi érdek.

A 2007-2013. években a régióban összesen **17.311** hektár erdőtelepítés támogatása tervezhető.

Az erdőtelepítések tervezett funkciói

A megvalósításra javasolt erdők többségét az elsődlegesen gazdasági rendeltetésű erdők közé célszerű sorolni, de a közcélok érvényesítésének, a szél elleni védelemnek és a talajvédelemnek is fontos szerepe lehet. Védett területeken az erdősítést a természetvédelmi szempontok szerint kell végezni.

VII. A Dél-Alföldi régió erdőtelepítési programjavaslata

A régió jellemzői

A régió területe 18.256 km², Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megyét foglalja magába. Összlakossága 2006. évben 1,347 millió fő. Erdőterülete 224.808 ha, erdősültsége átlagosan 12,3 %.

A régió legfőbb természeti kincse a termőföld, az erdőgazdálkodásnak gyengébb termőképességű térségekben van szerepe. Jelentősek az erdők védelmi funkciói.

Erdőtelepítési programjavaslat

A régió területének 74,1 %-át a mezőgazdaság hasznosítja, az erdővel borított terület részaránya 12,3 %.

A mezőgazdasági területek földminősége változó képet mutat, elsősorban az alapkőzet és a mikro-domborzati tényezők befolyásolják a termőképességet.

A régió erdősültsége messze az országos átlag alatt van, így gazdasági, földhasznosítási, továbbá környezetvédelmi szempontok is indokolják az erdőterület növelését.

A 2007-2013. években a régióban összesen **12.678** hektár erdőtelepítés támogatása tervezhető.

Az erdőtelepítések tervezett funkciói

Az erdőtelepítésre figyelembe vehető területek között a gazdasági rendeltetésű erdők mellett egyre nagyobb jelentőségűek a telepítések, amelyeknél a fő szempont nem a gazdaságosság, hanem azok a közcélok érvényesítése, a környezetvédelmi hatások (például: talajpusztulás, talaj és vízerózió csökkentése, szélvédelem, zajcsökkentés, árvíz-, belvíz-, vízminőség-védelmi hatások), amelyek a megfelelő szerkezetű és fafajú erdőtelepítés esetén jelentkeznek. Ugyancsak fontos szerep jut az erdősávoknak, fásításoknak a mezőgazdasági területeken és a vonalas létesítmények mentén, ahol védő szerepük mellett meghatározzák a táj formáját és karakterét.